

JULKAISUFOORUMIN TAUSTA JA TAVOITTEET

Seminaari 6.2.2012

kansleri Ilkka Niiniluoto

TSV, JuFo-ohjausryhmän pj

LAATU TIETEESSÄ

- tiedeyhteisö:
  - yliopistot, tutkimuslaitokset, tieteelliset seurat
- laatu tieteessä on sitä mitä akateeminen tiedeyhteisö pitää laadukkaana
  - tutkimuksen vapaus ja autonomia

LAADUNVARMISTUS

- vertaisarviointi (*peer review*) tiedeyhteisössä
- tutkimuksen *referee*-järjestelmä tieteellisissä lehdissä 1665
- asiantuntijamenettely virantäytöissä ja rekrytoinnissa
- tutkimushankkeiden rahoituspäätökset
- valintakokeet, opintosuoritusten arviointi

- bibliometriset indikaattorit 1980-luvulta lähtien
- yliopistojen tulostavastuullisuus 1990-luvulta lähtien

- *RAE*: tieteenalat, yliopistot
- *benchmarking*: hyvien käytäntöjen vertailu
- rahanjakomallit kannustimina, laatupalkinnot
- laatu järjestelmät, toimintakäsikirjat
- EU: akkreditointi, auditointi (KKA)

TIETEELLINEN TIETO

- tiede kilpailua uuden tiedon etsinnässä
- tieteellinen tieto on julkista
  - tieteen itseäänkorjaavuus ja edistyvyys
- tieto syntyy tutkimuksen ja tiedeyhteisön kriittisen keskustelun kautta
  - referee-järjestelmä: artikkeleiden ennakkotarkistus vertaisarvioinnin avulla
  - julkaisut tieteen tuloksina ja meriitteinä (MERTON)
  - lehtien toimittajan ja refereeen tehtävät myös meriittejä
  - julkaisuista käytävä vapaa tieteellinen keskustelu, osanottajina ja yleisönä kansainvälinen tiedeyhteisö
  - tutkimuksen aineistojen ja päätelmien toistettavuus
  - kansallisen julkaisemisen erityiset tavoitteet

JULKAISUJEN MURROS

- eksponentiaalinen kasvu
  - artikkelit, kirjat
- sähköinen julkaiseminen
  - open access, avoin data
  - rinnakkaistallennus
- julkaisurekisterit
  - HY: TUHTI
  - OKM, CSC: Raketti, JURE

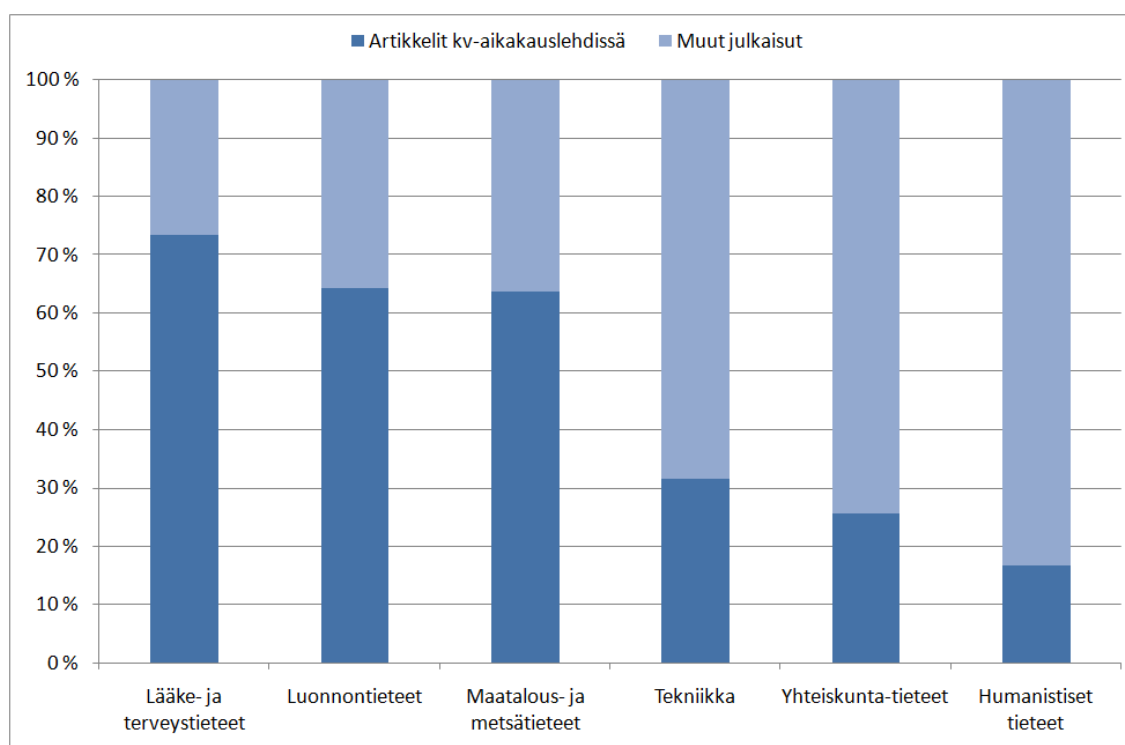
VIITTAUSTIETOKANNAT

- sitaatiot julkaisujen vaikuttavuuden osoittajina, lehtien impaktifaktorit
- Thomson Reuters
- Elsevier: Scopus
- Suomen Akatemia: Tieteen tila ja taso 2009
– notkahdus bibliometrian valossa?
- JURE:n sitaatioindeksityöryhmä
http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2011/Sitaatioindeksityoryhma_IIn_raportti.html

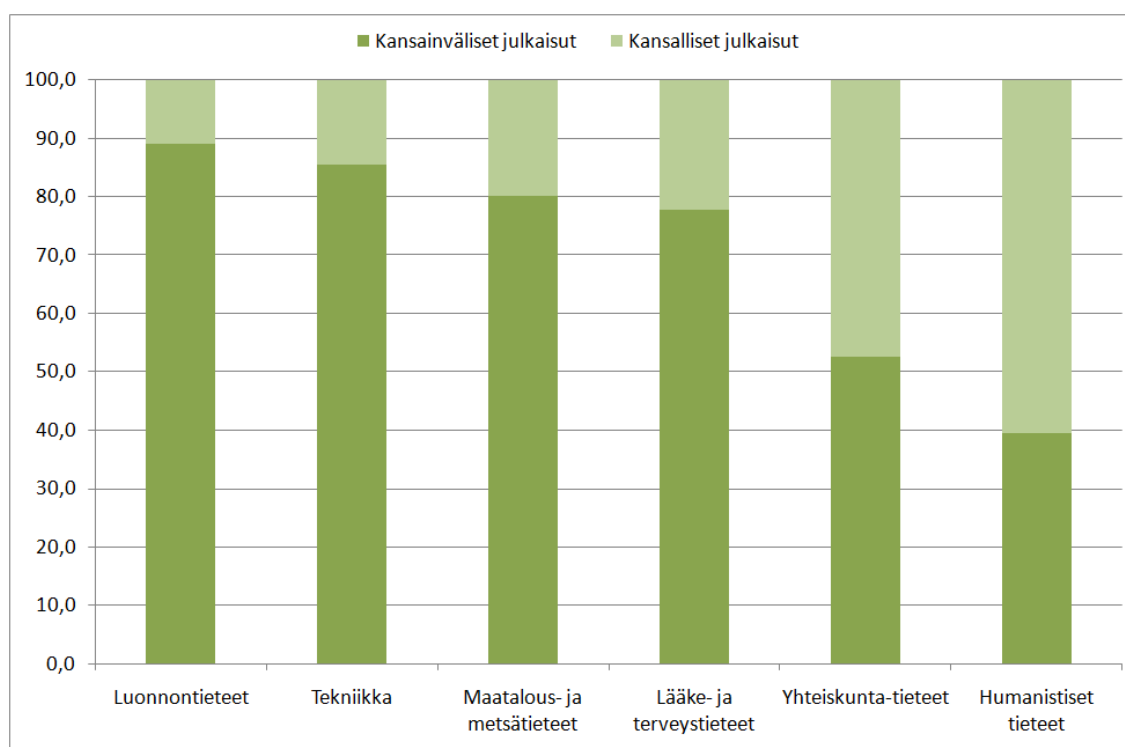
NORJAN JA TANSKAN MALLI

- julkaisukanavien laatuluokittelu, 20%
kärkiryhmä
- Australia
- ESF: ERIH (Reference Index for the Humanities)
  - kolme kategoriaa

Eri julkaisutyyppien osuus yliopistojen julkaisuista päätieteenaloittain 2007 (lähde: Tilastokeskus)

Eri julkaisutyyppien osuus yliopistojen julkaisuista päätieteenaloittain 2007 (lähde: Tilastokeskus)

TAUSTAA

- Yliopistojen rehtorien neuvoston työryhmä tieteellisten julkaisujen laatuarvioinnista 2009
  - Raportti: http://www.rectors-council.helsinki.fi/raportit_ja_julkaisut/Julkaisujen_laadunarviointi.pdf
  - Päätelmä: vakiintuneet viittaustietokannat ja bibliometriset indikaattorit toimivat hyvin luonnon- ja lääketieteissä, osin teknisissä tieteissä, heikommin yhteiskunta- ja humanistisissa tieteissä
- Ehdotus: toteutetaan asiantuntijapaneelien työhön perustuva kaikki tieteenalat kattava lehtien, sarjojen ja kustantajien tasoluokitus Tieteellisten seurain valtuuskunnassa -> Julkaisufoorumi-hanke perustettiin OKM:n rahoituksella 2010, päättyy 29.2.2012

JuFo

- koordinointi ja arvioinnit TSV:ssä tiedeyhteisön edustajana
  - 23 paneelia
  - koordinaattori Otto Auranen
  - projektisihteeri Janne Pölönen
- avoimuus: www.tsv.fi/julkaisufoorumi

OHJAUSRYHMÄ

- pj. Ilkka Niiniluoto (TSV)
- vpj. Heikki Mannila (UNIFI)
- Hannu Sariola (TSV)
- Olli Poropudas (OKM)
- Olli Martio (STA)
- Pirjo Hiidenmaa/Laura Raaska (SA)
- Juha Haataja (CSC)
- Jyrki Ilva (Kansalliskirjasto)
- Arja-Riitta Haarala /Mirja Iivonen (Suomen yliopistokirjastojen neuvosto)

SIHTEERISTÖ

- Liisa Savunen (UNIFI)
- Aura Korppi-Tommola (TSV)
- Tuija Raaska (CSC)

- asiantuntija:
  - Hanna-Mari Puuska (CSC)

TAVOITTEET

- Luoda tasoluokitus tieteellisille julkaisukanaville eli lehdille, julkaisusarjoille ja kirjakustantajille
- Kerätä näkemyksiä tieteellisen julkaisutoiminnan arvioinnista ja arviointitiedon käytöstä
- Tasoluokituksen mahdollisia käyttötarkoituksia:
  - Yhdistettynä julkaisutietoihin tuottaa tietoa tutkimusorganisaatioiden ja alojen julkaisutoiminnan tasosta, mahdollistaa tieteellisten julkaisujen arviointi määrän lisäksi tiedeyhteisön määrittelemien laadullisin perustein
  - Julkaisutoiminnan laatua ilmaiseva indikaattori OKM:n perusrahoitusmalliin, painotuksen vahvistaminen (nykyisin julkaisujen määrällä alle 2%:n paino)
  - Välittää tutkijoille tietoa julkaisukanavien laadusta, kannustaa suomalaisia tutkijoita, ambitiotason nousu